

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
Стоматологічний факультет

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції
за міжнародної участі
«Актуальні питання сучасної стоматології»,
присвяченої 100-річчю стоматологічного факультету
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

Київ
Видавництво “КНИГА-ПЛЮС”
2021

УДК 616.31:378.4 (042.5)
М43

Матеріали науково-практичної конференції за міжнародної
участі «Актуальні питання сучасної стоматології», присвяченої
100-річчю стоматологічного факультету Національного
медичного університету імені О.О. Богомольця
18-19 березня 2021 р., м. Київ

Укладачі: Канюра О.А., Біденко Н.В., Філоненко В.В.

ISBN 978-966-460-136-5

© Канюра О.А., Біденко Н.В.,
Філоненко В.В., 2021

Конференцію внесено до Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів та конференцій Міністерства освіти і науки України (Державна наукова установа «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації») 2021 рік (Посвідчення № 432 від 29 вересня 2020 р.).

Організатори конференції:

- Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, стоматологічний факультет



Співорганізатори:

- Асоціація стоматологів України
- Українська Асоціація черепно-щелепно-лицевих хірургів
- Українська Асоціація профілактичної та дитячої стоматології
- Українська Асоціація стоматологічної освіти



ADE-UA

Організаційний комітет науково-практичної конференції за міжнародної участі «Актуальні питання сучасної стоматології», присвяченої 100-річчю стоматологічного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця:

- *Ю.Л. Кучин* – ректор університету, професор
- *О.А. Канюра* – проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, професор
- *С.В. Земсков* – проректор з наукової роботи та інновацій, професор
- *Р.Л. Скрипник* – проректор з науково-педагогічної роботи, міжнародних зв'язків та європейської інтеграції, професор
- *Н.В. Біденко* – декан стоматологічного факультету, професор

- *А.В. Борисенко* – завідувач кафедри терапевтичної стоматології, професор
- *В.О. Маланчук* – член-кореспондент НАМН України, завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, професор
- *В.П. Неспрядько* – завідувач кафедри ортопедичної стоматології, професор
- *О.В. Савичук* – завідувач кафедри дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань, професор
- *П.С. Фліс* – завідувач кафедри ортодонтії та пропедевтики ортопедичної стоматології, професор
- *Л.М. Яковенко* – завідувач кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії дитячого віку, професор
- *А.В. Копчак* – директор Стоматологічного медичного центру, професор
- *Я.А. Кульбашина* – професор кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії
- *Л.О. Хоменко* – професор кафедри дитячої терапевтичної стоматології та профілактики стоматологічних захворювань
- *І.Л. Скрипник* – доцент кафедри ортодонтії та пропедевтики ортопедичної стоматології
- *В.В. Філоненко* – заступник декана стоматологічного факультету, доцент
- *О.І. Коваль* – заступник декана стоматологічного факультету, професор
- *А.О. Мельник* – заступник декана стоматологічного факультету, доцент
- *Є.І. Марцинюк* – в.о. голови студентської ради стоматологічного факультету
- *А.О. Крупич* – голова Студентського наукового товариства імені О.А. Киселя стоматологічного факультету

Усі публікації наведено зі збереженням наукових думок і творчих рішень авторів. Організаційний комітет не завжди поділяє думки авторів публікацій. Жодну публікацію не можна копіювати, дублювати та використовувати в будь-якому вигляді без письмової згоди авторів та видавців Матеріалів конференції.

ОРГКОМІТЕТ ВИСЛОВЛЮЄ ЩИРУ ПОДЯКУ

***керівництву Національного медичного університету імені
О.О. Богомольця, лекторам, авторам публікацій за підтримку
та участь в роботі науково-практичної конференції***

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1

ІСТОРІЯ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ ТА ЙОГО НАУКОВИХ ШКІЛ

СТОМАТОЛОГІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ 100 РОКІВ Біденко Н.В.	8
УРОЧИСТІ ЗБОРИ З НАГОДИ 100-РІЧЧЯ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ	15
ІСТОРІЯ КАФЕДРИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ Борисенко А.В., Печковський К.Є.	19
НАУКОВА ШКОЛА КАФЕДРИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НМУ імені О.О. Богомольця. ОБГРУНТУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ Борисенко А.В.	27
ПРОФЕСОР І.О. НОВИК – ФУНДАТОР ВІТЧИЗНЯНОЇ ПАРОДОНТОЛОГІЇ Борисенко А.В., Дікова І.Г., Кононова О.В.	33
РОЗВИТОК КАФЕДРИ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ ТА ЇЇ НАУКОВІ ДОСЯГНЕННЯ В.О. Маланчук, О.С. Воловар, Я.А. Кульбашна	35
МИНУЛЕ ТА СЬОГОДЕННЯ КАФЕДРИ ОРТОПЕДИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ Неспрядько В.П., Клітинський Ю.В.	52
КАФЕДРА ДИТЯЧОЇ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ПРОФІЛАКТИКИ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ: СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК, СЬОГОДЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ Савичук О.В., Хоменко Л.О.	61
НАУКОВА ШКОЛА ОРТОДОНТІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О.БОГОМОЛЬЦЯ Фліс П.С.	64

НАУКОВА ШКОЛА КАФЕДРИ ХІРУРГІЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ ТА ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ХІРУРГІЇ ДИТЯЧОГО ВІКУ. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ ВРОДЖЕНИХ І НАБУТИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ Яковенко Л.М., Чехова І.Л., Єфименко В.П., Кисельова Н.В., Єгоров Р.І., Ковтун Т.О., Шафета О.Б.....	70
--	----

РОЗДІЛ 2

СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ОСВИТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА ЕПІДЕМІЧНИХ ВИКЛИКІВ

«ВВЕДЕННЯ В КЛІНІЧНУ СТОМАТОЛОГІЮ» – НОВА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА В ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНІЙ ПРОГРАМІ МАЙБУТНІХ СТОМАТОЛОГІВ Біденко Н.В., Остапко О.І.	75
ІСТОРІЯ, ЯКА НАРОДЖУЄТЬСЯ ЗАРАЗ. ГУМАНІСТИЧНІ ТА ЕТИЧНІ ВИМІРИ СИСТЕМНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ Гордієнко О.В.	78
ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ СТУДЕНТАМИ-СТОМАТОЛОГАМИ В КОНТЕКСТІ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ Дементьєва О.В., Романюк О.В., Чумак Е.А.	80
ОСОБЛИВОСТІ ОВОЛОДІННЯ ФАХОВИМИ КОМПЕТЕНТНОСТЯМИ СТУДЕНТАМИ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ НМУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ Канюра О.А., Біденко Н.В., Філоненко В.В.	83
ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ Копчак О.В., Черняк С.Я., Новіков Р.А., Рогозін В.В.	84
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРНЕТ-ПЛАТФОРМ (ZOOM) НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «ХІРУРГІЧНА СТОМАТОЛОГІЯ» Маланчук В.О., Воловар О.С., Шевчук Р.І.	87
МОДЕЛЬ ПІДГОТОВКИ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВИХ ХІРУРГІВ В УКРАЇНІ: ПРОЄКТ Маланчук В.О., Кульбашна Я.А., Нагірний Я. П., Шувалов С.М.	88
ОСОБЛИВОСТІ БЕЗПЕРЕРВНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО В УМОВАХ КАРАНТИНУ, ПОВ'ЯЗАНОГО З COVID-19 Огоновський Р.З., Колесніченко О.В., Синиця В.В., Малко Н.В., Гірчак Г.В., Солина Н.М.	91

АНКЕТУВАННЯ СТУДЕНТІВ-СТОМАТОЛОГІВ ТА ЙОГО ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ ПОЛІПШЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	
Поліщук С.С., Скиба В.Я., Поліщук В.С., Назарчук О.А.	94
АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ: ПРИЧИНИ, ЯКІ ПЕРЕШКОДЖАЮТЬ ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЮ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ	
Саханда І.В.	95

РОЗДІЛ 3

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СТОМАТОЛОГІЇ ДИТЯЧОГО ВІКУ ТА ОРТОДОНТІЇ

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТНОЇ МЕХАНІЧНО-ДІЮЧОЇ АПАРАТУРИ ТА МІОФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ТЕРАПІЇ З ДИХАЛЬНОЮ ГІМНАСТИКОЮ У ПАЦІЄНТІВ ВІКОМ 6-9 РОКІВ	
Ардикуце В.П.	98
ЗМІНИ ТКАНИН ПАРОДОНТА ЩУРІВ ПРИ ЦУКРОВОМУ ДІАБЕТИ ІІ ТИПУ	
Артемчук А.В., Савичук О.В.	101
ORAL HEALTH OF CHILDREN UNDERGOING DENTAL TREATMENT UNDER GENERAL ANESTHESIA	
Burak Zh.M., Al-Dujaili M.S.Sh.	102
COMPLEX TREATMENT OF CHILDREN'S CHRONIC CATARRHAL GINGIVITIS WITH THE USE OF PROTEOLYSIS INHIBITORS	
Volkova S.V., Ptytsina V.A., Sukharev M.V.	105
ПОШИРЕНІСТЬ ТА ІНТЕНСИВНІСТЬ КАРІЄСУ ЗУБІВ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПРОРІЗУВАННЯ ЗУБІВ	
Гороховський В.В.	107
СТРАТЕГІЯ ЛІКУВАННЯ ЗУБОЩЕЛЕПНИХ АНОМАЛІЙ ІЗ СКУПЧЕНІСТЮ ЗУБІВ	
Дмитренко М.І.	109
ПОКАЗАННЯ ТА ПРОТИПОКАЗАННЯ ДО ВИДАЛЕННЯ ТРЕТІХ МОЛЯРІВ ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ ЗУБОЩЕЛЕПНИХ АНОМАЛІЙ І ДЕФОРМАЦІЙ У РІЗНІ ВІКОВІ ПЕРІОДИ ФОРМУВАННЯ ЗУБОЩЕЛЕПНОГО АПАРАТУ	
Дорошенко С.І., Кузьменко І.С.	111
АНАЛІЗ АСОЦІАЦІЇ ПОЛІМОРФІЗМУ RS2981579 ГЕНА FGFR2 З РОЗВИТКОМ ПАТОЛОГІЧНИХ ФОРМ ПРИКУСУ	
Дорошенко С.І., Шкарупа В.М., Стороженко К.В.	113

ДОСВІД ЛІКУВАННЯ ПЕРЕЛОМІВ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ В ДІТЕЙ У ПЕРІОД ЗМІННОГО ПРИКУСУ	
Єгоров Р.І.....	115
КОМБІНОВАНИЙ ПІДХІД У ЛІКУВАННІ ЗУБОЩЕЛЕПНИХ АНОМАЛІЙ У ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ГЕЛЮ BIOREPAIR	
Ісакова Н.М., Закалата Т.Р.....	117
ОБҐРУНТУВАННЯ ВАЖЛИВОСТІ ДІАГНОСТИЧНИХ ЗАХОДІВ У КОМПЛЕКСНОМУ ПІДХОДІ ДО ОРТОДОНТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ ЗІ СКУПЧЕНІСТЮ ЗУБІВ	
Канюра О.А., Кримвовський К.Г., Бродецька Л.О.	120
ЕПІДЕМІОЛОГІЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ІНФАНТИЛЬНИХ ГЕАНГІОМ У ДІТЕЙ	
Кисельова Н.В., Кірієнко Ю.Ю.	122
ВИБІР УМОВ ПРОВЕДЕННЯ САНАЦІЇ ПОРОЖНИНИ РОТА У ДІТЕЙ РІЗНОГО ВІКУ ТА ТЕМПЕРАМЕНТУ	
Коваль О.І., Коваль П.Б.	124
ПРОЯВИ ЕНТЕРОВІРУСНОЇ ІНФЕКЦІЇ В ПОРОЖНИНІ РОТА У ДІТЕЙ	
Корнієнко Л.В., Трубка І.О.....	126
PREVALENCE OF GINGIVITIS AMONG CHILDREN AND ADOLESCENT IN BREST REGION	
Krautsova-Kukhmar N.G., Shakavets N.V.....	129
СТАН ТВЕРДИХ ТКАНИН ЗУБІВ У ДІТЕЙ З ГОСТРИМИ ФОРМАМИ ЛЕЙКЕМІЇ	
Легенчук О.В., Опанасенко О.О.	131
КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ВІДНОВЛЕННЯ ТИМЧАСОВИХ МОЛЯРІВ ШЛЯХОМ ЗАСТОСУВАННЯ РІЗНИХ РЕСТАВРАЦІЙНИХ МАТЕРІАЛІВ	
Лютіков О.І.....	133
АНАЛІЗ ЧАСТОТИ ФІЗІОЛОГІЧНИХ ТА ПАТОЛОГІЧНИХ ФОРМ ПРИКУСУ, ПОВ'ЯЗАНИХ З РОСТОМ ТА РОЗВИТКОМ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	
Масна-Чала О.З., Чайковська С.Ю., Масна З.З., Адамович О.О., Пальтов Є.В., Рудницька Х.І., Челпанова І.В.	135
ЛОГОТЕЙПУВАННЯ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ, ЩО СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ ЗМІНАМИ ТКАНИН ЯЗИКА	
Мельник А.О., Яковенко А.О.	138
ОЦІНЮВАННЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ЗАХВОРЮВАНОСТІ У ДІТЕЙ І ПІДЛІТКІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Мельник В.С., Білищук Л.М., Зомбор К.В.....	140
ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЩОДО ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА ШЛЯХОМ НАОЧНОЇ ДЕМОНСТРАЦІЇ ГІГІЄНІЧНИХ ІНДЕКСІВ У ДІТЕЙ З НЕЗНІМНОЮ ОРТОДОНТИЧНОЮ АПАРАТУРОЮ	
Немирович Ю.П., Пономаренко В.С.	142

ТАКТИКА ЛІКУВАННЯ РАДИКУЛЯРНИХ ЗУБОВМІСНИХ КІСТ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ, УТВОРЕНИХ ВІД ТИМЧАСОВИХ ЗУБІВ	
Ододюк В.В.	145
SYSTEMATIZATION OF STAINED DENTAL PLAQUE IN CHILDREN	
Ostrianko V. I., Yakubova I. I., Buchinskaya T.O., Volkova S.V.	146
РОЛЬ ПЕРИНАТАЛЬНОЇ ПРОФІЛАКТИКИ У ФОРМУВАННІ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ДІТЕЙ	
Парпалей К.А., Трубка І.О., Парпалей Є.І.	147
ДИСТАЛІЗАЦІЯ ПЕРШИХ ПОСТІЙНИХ МОЛЯРІВ – СПОСІБ СТВОРЕННЯ МІСЦЯ ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ РЕТЕНЦІЇ ТА ВЕСТИБУЛЯРНОГО ПОЛОЖЕННЯ ІКЛІВ	
Пилипів Н.В., Корнієнко М.М.	150
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ У ДІТЕЙ ПРИКАРПАТТЯ	
Попович З.Б., Рожко М.М.	152
МЕТОДОЛОГІЯ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЕРОЗИВНИХ УРАЖЕНЬ СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА У ДІТЕЙ	
Савичук О.В., Зайцева Є.М., Шаповалова Г.І.	154
ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ТВЕРДИХ ТКАНИН ТИМЧАСОВИХ ЗУБІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З УРАЖЕННЯМ ОПОРНО-РУХОВОГО АПАРАТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНДЕКСУ НАЙВИЩОЇ ІНТЕНСИВНОСТІ КАРІЄСУ	
Смоляр Н.І., Боднарук Н.І.	156
ПОШИРЕНІСТЬ АНОМАЛІЙ ЗУБНИХ РЯДІВ У ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ	
Смоляр Н.І., Лесіцький М.Ю., Лисак Т.Ю.	159
СТОМАТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРИ СИНДРОМІ АРНОЛЬДА-КІАРІ І ТИПУ	
Стоян О. Ю., Денисова О. Г.	161
CLINICAL EFFICACY OF DIFFERENTIATED TREATMENT REGIMENS OF CARIES IN IMMATURE PERMANENT TEETH	
Tserakhava T.N., Shakavets N.V, Klenovskaya M.I., Melnikava E.I., Naumovich D.N., Cherniauska N.D.	162
ОЦІНЮВАННЯ СТАНУ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА У ДІТЕЙ З ВРОДЖЕНИМИ НЕЗРОЩЕННЯМИ ГУБИ ТА ПІДНЕБІННЯ НА ЕТАПІ ОРТОДОНТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ ЗНІМНОЮ АПАРАТУРОЮ	
Філоненко В.В., Біденко Н.В.	165
ДІАГНОСТИЧНІ КРИТЕРІЇ ВИЗНАЧЕННЯ ПОРУШЕННЯ НОСОВОГО ДИХАННЯ У ДІТЕЙ З ПАТОЛОГІЧНИМИ ВИДАМИ ПРИКУСУ	
Фліс П.С., Вишемирська Т.А.	167

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЦІЛОСТІ ТИМЧАСОВИХ ЗУБІВ ЯК МЕТОД ПРОФІЛАКТИКИ ПОРУШЕННЯ ОКЛЮЗІЇ ТА РОЗВИТКУ ВСЬОГО ОРГАНІЗМУ ДИТИНИ Фліс П.С., Вознюк В.П., Петрусь В.В., Табачок Ю.В.....	169
ДИСТАЛІЗАЦІЯ МОЛЯРІВ НА ВЕРХНІЙ ЩЕЛЕПІ ЗА ДОПОМОГОЮ ДИСТАЛІЗАТОРА З ОПОРОЮ НА МІНІ-ІМПЛАНТИ В ДІЛЯНЦІ СЕРЕДИННО-ПІДНЕБІННОГО ШВА Фліс П.С., Канюра О.А., Ращенко Н.В., Коваленко А.О., Мельник Б.М.	171
ТРАНСПОЗИЦІЯ ЗУБІВ (ЛІТЕРАТУРНИЙ ОГЛЯД) Фліс П.С., Мазка В.В.	173
ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ОРТОДОНТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ Фліс П.С., Омельчук М.А., Бобокал А.М., Омельчук К.М., Циж А.В., Кириченко Н.А.	176
ПЛАНУВАННЯ ОРТОДОНТИЧНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ І ОБСЯГИ ПОСЛУГ, ЯКІ ЗГІДНО З НОРМАТИВОМ РОЗРАХОВАНІ НА ОДНУ ДИТИНУ Фліс П.С., Омельчук М.А., Вознюк В.П., Омельчук К.М., Кириченко Н.А. ...	178
ОСОБЛИВОСТІ ЛІКУВАННЯ АНОМАЛІЙ ПОЛОЖЕННЯ ЗУБІВ ТА ПРИКУСУ З УРАХУВАННЯМ ВІКУ ПАЦІЄНТІВ Фліс П.С., Омельчук М.А., Леоненко Г.П., Омельчук К.М., Кириченко Н.А. .	181
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕТЕНЦІЙНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ ДИСТАЛЬНОГО ПРИКУСУ Фліс П.С., Омельчук М.А., Ращенко Н.В., Омельчук К.М., Кириченко Н.А.	183
УДОСКОНАЛЕННЯ СПОСОБУ РЕТЕНЦІЇ ДИСТАЛЬНОГО ПРИКУСУ Фліс П.С., Омельчук М.А., Ращенко Н.В., Циж А.В.	186
THE ORTHODONTIC APPLIANCES FOR TREATMENT OF OPEN BITE BY P. FLIS – V. FILONENKO AND P. FLIS – O. TSYZH – V. FILONENKO Flis P., Filonenko V., Tsyzh O.	188
ВПЛИВ ОРТОДОНТИЧНОЇ АПАРАТУРИ НА СТАН КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ АЛЬВЕОЛЯРНОГО ВІДРОСТКА ТА АЛЬВЕОЛЯРНОЇ ЧАСТИНИ ЩЕЛЕП Фліс П.С., Циж А.В., Ращенко Н.В., Омельчук М.А., Кириченко Н.А.....	191
ГІНГІВІТ, АСОЦІЙОВАНИЙ ІЗ ЗУБНОЮ БІОПЛІВКОЮ, – АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ Хоменко Л.О., Остапко О.І., Сороченко Г.В., Голубєва І.М.....	194
РЕВАСКУЛЯРИЗАЦІЯ ЯК МЕТОД ЛІКУВАННЯ ТРАВМ ЗУБІВ З НЕЗАВЕРШЕНИМ ФОРМУВАННЯМ КОРЕНЯ Чегертма Е.І., Плиска О.М.	197
ВМІСТ МІНЕРАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ У РОТОВІЙ РІДИНІ У ДІТЕЙ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЯЖКОСТІ ПЕРЕБІГУ БРОНХІАЛЬНОЇ АСТМИ Чухрай Н.Л., Лещук С.Є., Фур М.Б.....	199

ПОШИРЕНІСТЬ МЕЗІАЛЬНОГО ПРИКУСУ У ВІКОВОМУ АСПЕКТІ В ДІТЕЙ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
Чухрай Н.Л., Міськів А.Л.	202
ПОШИРЕНІСТЬ ЗУБО-ЩЕЛЕПНИХ АНОМАЛІЙ У ДІТЕЙ З ІНФЕКЦІЙНИМ МОНОНУКЛЕОЗОМ	
Чухрай Н.Л., Савчин С.В., Дубецька-Грабоус І.С.	204
INDICATORS OF EARLY CHILDHOOD CARIES INCIDENCE IN BELARUSIAN CHILDREN ACCORDING TO THE NEW INTERNATIONAL PROTOCOL	
Shakavets N., Antonenka A., Zhylevich A., Svirskaya A.	206
ГУМОРАЛЬНІ ЧИННИКИ ВРОДЖЕНОГО ІМУНІТЕТУ В ЗМІШАНІЙ СЛИНІ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАПАЛЬНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ РОТОГЛОТКИ	
Шматко В.І.	207
МОДЕЛЮВАННЯ ОСТЕОПОРОЗУ КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ НА ТЛІ ГІПЕРГЛІКЕМІЇ	
Шматко В.І., Шаповалова Г.І., Артемчук А.В.	209
THE EFFECT OF DIET ENRICHED WITH PYROPHOSPHATE (E-450) ON MORPHOLOGICAL CHANGES OF TOOTH GERMS OF MOUSE EMBRYOS	
Yakubova I.I., Ostrianko V.I., Tsypan S.B., Skrypnyk Y.V., Volkova S.V.	211

РОЗДІЛ 4

КОМПЛЕКСНИЙ ПІДХІД ЩОДО ДІАГНОСТИКИ І ЛІКУВАННЯ ДОРΟΣЛИХ ПАЦІЄНТІВ З ПАТОЛОГІЧНИМИ СТАНАМИ ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ ТА ЇХ ПРОФІЛАКТИКИ	
СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ЗАСТОСУВАННЯ АВТОГЕННИХ, БІОГЕННИХ ТА КРІОКОНСЕРВОВАНИХ ТКАНИН У ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВІЙ ТА ПЛАСТИЧНІЙ ХІРУРГІЇ ОБЛИЧЧЯ	
Аветіков Д.С., Локес К.П., Кравченко С.Б.	213
АНАЛІЗ КЛІНІЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ НУКЛЕОТИДНИХ ПРЕПАРАТІВ ПРИ ПЕРЕЛОМАХ ВИЛИЧНОЇ КІСТКИ, ЩО СУПРОВОДЖУЮТЬСЯ ПОШКОДЖЕННЯМ ІНФРАОРБІТАЛЬНОГО НЕРВА	
Барило О.С., Фурман Р.Л.	215
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАНУ ГІГІЄНИ РОТОВОЇ ПОРОЖНИНИ СЕРЕД ПАР МОНОЗИГОТНИХ ТА ДИЗИГОТНИХ БЛИЗНЮКІВ	
Білінський О. Я., Костенко Є.Я.	217
ЕКСПРЕСІЯ ВІРУСУ ПАПІЛОМИ ЛЮДИНИ 16 ТИПУ СЕРЕД РІЗНИХ ГІСТОЛОГІЧНИХ ТИПІВ ПЛЕОМОРФНИХ АДЕНОМ СЛИННИХ ЗАЛОЗ	
Бродецький І.С., Маланчук В.О., Дядик О.О., Мірошниченко М.С., Кротевіч М.С.	220

EXPERIENCE OF USE OF THE CONE-BEAM COMPUTED TOMOGRAPHY IN THE DIAGNOSIS OF SALIVARY STONE DISEASE OF SUBMANDIBULAR SALIVARY GLANDS: CLINICAL CASE REPORT	
Vares Ya.E., Filipyski A.V., Filipiska T.A.	221
ЦЕРВІКО-МАНДИБУЛЯРНА ДИСФУНКЦІЯ. ФОРМИ ТА РЕНТГЕНОЛОГІЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ	
Вовк В.В., Неспрядько В.П.	224
МОНОТЕРАПІЯ ЗАХВОРЮВАНЬ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБА ПРЕПАРАТАМИ СЕРРАТИОПЕПТИДАЗИ	
Воловар О.С., Крижанівська О.О.	228
LOCAL CORRECTION OF TISSUE HYPOXIA IN COMPLEX TREATMENT OF PATIENTS WITH GENERALIZED PERIODONTITIS (EXPERIMENTAL STUDY)	
Volovyk I. A., Borysenko A. V.	231
ALZHEIMER'S DISEASE: PERIODONTAL PATHOGENS AS A RISK FACTOR FOR THE DEVELOPMENT	
Harashchuk I.V.	233
КІЛЬКІСНІ ЗМІНИ САЛІВАЦІЇ ПРИ ЗАХВОРЮВАННЯХ ПАРОДОНТА НА ТЛІ МЕТАБОЛІЧНОГО СИНДРОМУ	
Глуценко Т.А.	235
ВПЛИВ ГЕЛЮ «ФІАЛКА» НА АКТИВНІСТЬ СИСТЕМИ АНТИОКСИДАНТНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ПАРОДОНТИТУ	
Горбатовська Н.В., Ніколаєва Г.В., Новицький В.Б.	237
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДИКИ «ГВТ» У ПРОФЕСІЙНІЙ ГІГІЄНІ ПОРОЖНИНИ РОТА	
Горленко Т.І.	239
ІНДИВІДУАЛЬНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ОКЛЮЗІЙНОЇ ПОВЕРХНІ ПЕРШОГО НИЖНЬОГО МОЛЯРА	
Готич Р.І., Воробець А.Б.	242
КОМБІНОВАНИЙ СПОСІБ МІСЦЕВОГО ЛІКУВАННЯ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ З УЛЬТРАЗВУКОВИМ ТА МЕДИКАМЕНТОЗНИМ ОБРОБЛЕННЯМ ПАРОДОНТАЛЬНИХ КИШЕНЬ	
Гриновець І.С., Ріпецька О.Р., Гриновець В.С., Денєга І.С., Бучковська А.Ю.	244
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ПОКАЗНИКІВ МІЦНОСТІ ТА ТРИЩИНІЙКОСТІ ЕЛАСТИЧНИХ ТА АКРИЛОВИХ ПОЛІМЕРІВ ДЛЯ БАЗИСІВ ЗНІМНИХ ПРОТЕЗІВ МЕТОДОМ АКУСТИЧНОЇ ЕМІСІЇ	
Гуньовська Р.П., Гуньовський Я.Р.	246

ЗАСТОСУВАННЯ CAD/CAM ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ РЕЗЕКЦІЙНОГО ЕНДОПРОТЕЗУ ПІДБОРІДНОЇ ДІЛЯНКИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	
Дворник В.М., Кузь Г.М., Єрис Л.Б., Тесленко О.І., Тумакова О.Б., Кузь В.С.	248
ВІДМІННІСТЬ АЛЬВЕОЛІТУ ВІД ЛУНОЧКОВОГО БОЛЮ	
Джавдіасл А., Рибачук А.В.	250
ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ СОРБЦІЙНО-АПЛІКАЦІЙНОЇ ТЕРАПІЇ	
Дікова І.Г., Печковський К.Є., Захарова С.М.	252
ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИРКОНІЄВИХ ДЕНТАЛЬНИХ ІМПЛАНТАТІВ У ХІРУРГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ	
Дмитришин Ю.Б., Панькевич В.В., Пуцько З.П.	255
ЕФЕКТИВНІСТЬ МЕТОДУ РЕПЛІК ДЛЯ ПРИЖИТТЄВОГО ВИЗНАЧЕННЯ ЗМІН ПОВЕРХНІ ЕМАЛІ ВІТАЛЬНИХ ЗУБІВ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ У СКЕНУВАЛЬНОМУ ЕЛЕКТРОННОМУ МІКРОСКОПІ	
Довганик В.В., Синиця В.В.	257
СУЧАСНІ П'ЄЗОХІРУРГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЛІКУВАННІ ЗАХВОРЮВАНЬ КІСТОК ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ	
Єгізарян О.Г.	259
ОЦІНЮВАННЯ КЛІНІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛІКУВАННЯ ГІПЕРЧУТЛИВОСТІ ЗУБІВ НА ТЛІ РЕЦЕСІЇ ЯСЕН	
Іваницька О.С., Іваницький І.О., Буханченко О.П., Гаврильєв В.М., Розколупа О.О.	261
СТАН МІНЕРАЛЬНОГО ОБМІНУ В КІСТЦІ АЛЬВЕОЛЯРНОГО ВІДРОСТКУ ЩУРІВ ПРИ ВПЛИВІ ВНУТРІШНЬОУТРОБНОЇ ГІПОКСІЇ ТА КАРІЄСОГЕННОГО РАЦІОНУ	
Іванов В.С.	263
ПОЄДНАНІ ПРОЯВИ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ РОЗЛАДІВ: СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТА СТРАТЕГІЯ УПРАВЛІННЯ	
Клочан С.М.	266
КОМПЛЕКСНЕ ЛІКУВАННЯ ХРОНІЧНОГО ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ФОТОДИНАМІЧНОЇ ТЕРАПІЇ	
Кокарь О.О., Дементьєва О.В.	268
СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОФІЛАКТИКУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СЕРЕД ВАГІТНИХ	
Коленко Ю.Г., Колесник К.В.	271
LOCAL IMMUNITY OF THE ORAL CAVITY IN PATIENTS WITH GENERALIZED PERIODONTITIS AND BRONCHIAL ASTHMA	
Kolenko Y.G., Lynovytska O.V., Timokhina T.O.	272

РОЛЬ ОКСИДАТИВНОГО СТРЕСУ В ПАТОГЕНЕЗІ ХРОНІЧНОГО РЕЦИДИВНОГО АФТОЗНОГО СТОМАТИТУ	
Коленко Ю.Г., Синько А.О.	275
ОСОБЛИВОСТІ ЛІКУВАННЯ ЗАГОСТРЕНОГО ПЕРЕБІГУ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ В ПАЦІЄНТІВ ІЗ ПСИХОЕМОЦІЙНИМ СТРЕСОМ	
Кононова О.В.	276
ОПТИМІЗАЦІЯ ПЛАНУ ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ З ФІБРОМАТОЗОМ ЯСЕН З УРАХУВАННЯМ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОГО ПІДХОДУ	
Копчак О.В., Азаров О.В., Черняк С.Я., Айрапетян К.А.	279
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПАРОДОНТОПРОТЕКТОРНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ МУКО-ГІНГІВАЛЬНОГО ГЕЛЮ НА РОСЛИННІЙ ОСНОВІ	
Копчак О.В., Береговий О.О.	281
ІН'ЄКЦІЙНІ МЕТОДИ ВІДНОВЛЕННЯ ТКАНИН ПАРОДОНТА ПРИ СПОНТАННОМУ ПАРОДОНТИТУ У ЩУРІВ (ДОКЛІНІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Копчак О.В., Марченко Н.С., Макаренко О.М., Савосько С.І.	283
КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ В ТКАНИНАХ ПАРОДОНТА У ХВОРИХ НА ГЕНЕРАЛІЗОВАНИЙ ПАРОДОНТИТ ТА ІШЕМІЧНУ ХВОРОБУ СЕРЦЯ	
Копчак О.В., Янішевська Л.М., Янішевський К.А., Куліш А.С.	285
ОСОБЛИВОСТІ НЕКАРІОЗНИХ УШКОДЖЕНЬ ЗУБІВ	
Костишин А.Б., Костишин З.Т., Ільницька О.М., Штурмак В.М.	287
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНИХ ЗМІН У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ДИСФУНКЦІЄЮ СНЩС В РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ПЕРІОД COVID-19	
Костюк Т.М., Хомяк К.І.	289
ОЦІНКА СТАНУ ПАРОДОНТА У ПАЦІЄНТІВ З ГЛЮТЕНАСОЦІЙОВАНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ	
Кустрьо Т.В.	292
ЗАСТОСУВАННЯ КРІОКОНСЕРВОВАНОЇ ПЛАЦЕНТИ В КОМПЛЕКСНОМУ ЛІКУВАННІ ФЛЕГМОН ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ЛОКАЛІЗАЦІЇ	
Личман В. О.	294
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ВИВЧЕННЯ ВПЛИВУ ОЗОНУ НА ЖИТТЄЗДАТНІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ МІКРОФЛОРИ ПОРОЖНИНИ РОТА	
Локота Ю.Є., Палійчук І.В., Куцик Р.В., Палійчук В.І.	296
ПОРІВНЯННЯ ГЕМОГРАМ ХВОРИХ НА РАК ПОРОЖНИНИ РОТА В РАЗІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ І ВНУТРІШНЬОАРТЕРІАЛЬНОЇ ПОЛІХІМІОТЕРАПІЇ	
Лунгу В.І., Лунгу К.В.	298

МІКРОЯДРА ЕКСФОЛІАТИВНИХ КЛІТИН БУКАЛЬНОГО ЕПІТЕЛІЮ ЯК МАРКЕР МУТАГЕННОГО ЕФЕКТУ ЦИТОСТАТИКІВ	
Лунгу В.І., Лунгу К.В., Лунгу С.В.	300
ПІДВИЩЕННЯ ПРОТИПУХЛИННОГО ЕФЕКТУ ПРИ ЛІКУВАННІ РАКУ ПОРОЖНИНИ РОТА	
Лунгу В.І., Лунгу К.В., Лунгу С.В.	303
У ХВОРИХ НА РАК ПОРОЖНИНИ РОТА У РАЗІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОМЕНЕВОЇ ТЕРАПІЇ	
Лунгу К.В.	306
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЗАСТОСУВАННЯ ЕЛЕКТРОЗВАРЮВАННЯ М'ЯКИХ ТКАНИН, ВУЗЛОВИХ ШВІВ, ВНУТРІШНЬОШКІРНОГО ШВА ТА ШКІРНОГО КЛЕЮ В ЕКСПЕРИМЕНТІ	
Маланчук В.О., Жураковська Г.В., Савосько С.І.	310
ХІРУРГІЧНЕ ЛІКУВАННЯ РЕТЕНЦІЇ ВЕРХНІХ ТРЕТІХ МОЛЯРІВ	
Мартинець М.Я., Олійник А.Г., Угляр І.М., Палій А.В., Лука М.М.	312
МЕТОД ЛІКУВАННЯ ДЕСКВАМАТИВНОГО ГЛОСИТУ НА ТЛІ ХВОРОБ ТРАВНОГО ТРАКТУ	
Марченко А.В., Дев'яткіна Т.О., Литовченко І.Ю., Розколупа Н.В., Іленко Н.М., Ніколішина Е.В., Чечотіна С.Ю.	314
МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ АНТИСЕПТИКА ЦИТЕАЛ В ЕНДОДОНТІЇ	
Марченко А.В., Литовченко І.Ю., Костиренко О.П., Сідаш Ю.В., Іленко-Лобач Н.В.	316
ОСТЕОРЕГЕНЕРАТИВНА АКТИВНІСТЬ ПЕРІОСТУ В ДІЛЯНКАХ НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ КІСТОК, УРАЖЕНИХ КІСТОЗНИМИ УТВОРЕННЯМИ РІЗНОГО ГЕНЕЗУ	
Мокрик О.Я., Гаврильців С.Т., Ломницький І.Я., Ковпак Л.В.	318
МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ЛІКУВАННЯ АТОПІЧНОГО ХЕЙЛІТУ	
Несин О.Ф., Печковський К.Є., Печковська І.М., Тівоненко Л.І.	321
ДИФЕРЕНЦІЙНА ДІАГНОСТИКА ЧЕРВОНОГО ПЛОСКОГО ЛИШАЮ	
Несин О.Ф., Регурецька Р.А.	323
ОСОБЛИВОСТІ ПРОТЕЗУВАННЯ ЗА ПОВНОЇ ВТРАТИ ЗУБІВ У ОСІБ СТАРЕЧОГО ВІКУ	
Неспрядько В.П., Богатирьова Д.І.	325
ЦИФРОВИЙ МЕТОД АНАЛІЗУ ПЛОЩІ ФАСЕТОК СТЕРТОСТІ ЗУБІВ. ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ VRUXСНЕСКЕР	
Неспрядько В.П., Невинний Г.М.	328

ДОСЛІДЖЕННЯ МІКРОЦИРКУЛЯТОРНОГО РУСЛА В ТКАНИНАХ КРАЙОВОГО ПАРОДОНТА ПІСЛЯ ПРОВЕДЕННЯ РЕТРАКЦІЇ У ПАЦІЄНТІВ З РІЗНИМ БІОТИПОМ ЯСЕН	
Неспрядько В.П., Терехов С.С.	331
РЕЗУЛЬТАТИ БІОХІМІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ АНТИОКСИДАНТНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ГЕЛЮ «МУМІЄ» В УМОВАХ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО ПАРОДОНТИТУ	
Новицька І.К., Друм М.Б., Косенко Д.К.	334
АНАЛІЗ МОЖЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГІДРОГЕЛЕВИХ ПОВ'ЯЗОК ПРИ ОДОНТОГЕННИХ АБСЦЕСАХ ТА ФЛЕГМОНАХ	
Огоновський Р.З., Мельничук Ю.М., Погранична Х.Р., Слободян Р.В.	337
ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ CAD/CAM ТЕХНОЛОГІЙ У ЛІКУВАННІ ПАЦІЄНТІВ З ПЕРЕЛОМАМИ ГОЛОВКИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	
Павличук Т.О., Чепурний Ю.В., Копчак А.В.	339
ЗАСТОСУВАННЯ ФІБРИНУ, ЗБАГАЧЕНОГО ТРОМБОЦИТАМИ (A-PRF), ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ РАДИКУЛЯРНИХ КІСТ ЩЕЛЕП, ЩО НАГНОЇЛИСЯ	
Панькевич А.І., Колісник І.А., Гоголь А.М.	341
АЛГОРИТМ ДІАГНОСТИКИ ОСТЕОПОРОЗУ АЛЬВЕОЛЯРНОЇ КІСТКИ У ХВОРИХ НА ЗАПАЛЬНІ, ДИСТРОФІЧНО-ЗАПАЛЬНІ ТА ДИСТРОФІЧНІ ЗАХВОРЮВАННЯ ПАРОДОНТА	
Печковський К.Є., Несин О.Ф., Печковська І.М.	343
КОМПЛЕКСНА ДІАГНОСТИКА ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ РОЗЛАДІВ У ПАЦІЄНТІВ, ЯКИХ ЛІКУВАЛИ З ПРИВОДУ ТРАВМАТИЧНИХ ПЕРЕЛОМІВ СУГЛОБОВОГО ВІДРОСТКА НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	
Погранична Х.Р., Огоновський Р.З., Мельничук Ю.М.	345
ПОРУШЕННЯ МІНЕРАЛЬНОЇ ЩІЛЬНОСТІ КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ У ХВОРИХ НА ГЕНЕРАЛІЗОВАНИЙ ПАРОДОНТИТ З ОСТЕОПЕНІЄЮ	
Пюрик В.П., Деркач Л.З., Ярмошук І.Р.	347
КЛІНІЧНИЙ ВИПАДОК ФІБРОЗНОЇ ОСТЕОДИСПЛАЗІЇ ВЕРХНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	
Пюрик В.П., Тарнавська Л.В., Домбрович С.В.	349
ЧАСТОТА ТКАНИННОЇ СЕНСИБІЛІЗАЦІЇ ДО КІСТКОВОГО АНТИГЕНУ У ХВОРИХ З ГЕНЕРАЛІЗОВАНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ ПАРОДОНТА ПРИ НЕРВОВІЙ АНОРЕКСІЇ	
Решетник Л.Л., Антоненко М.Ю.	351
НАСЛІДКИ ШТУЧНОГО КОНТРАСТУВАННЯ ПРОТОК ПРИВУШНОЇ СЛИННОЇ ЗАЛОЗИ ПРИ ХРОНІЧНОМУ ПАРОТИТІ	
Рибалов О.В., Андриянова О.Ю., Яценко П.І., Правда А.В.	353

THE ROLE OF ANNUAL PROPHYLACTIC EXAMINATIONS IN THE PREVENTION OF PERIODONTAL DISEASES	
Ripetska O., Hrynovets V., Deneha I., Buchkovska A., Dovhanyk V.	355
ЗАКОНОМІРНОСТІ ДИНАМІКИ ЩІЛЬНОСТІ ТА МІНЕРАЛЬНОГО СКЛАДУ КІСТКОВОЇ ТКАНИНИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ ЩУРА НА ТЛІ ОПІОЇДНОГО ВПЛИВУ ТА ПІСЛЯ ЙОГО ВІДМІНИ	
Рудницька Х.І., Согуйко, Р.Р., Масна З.З., Масна-Чала О.З., Адамович О.П., Чалий Т.В., Коцаренко М.В.	357
CLINICAL ASPECTS OF PERIODONTAL TISSUE ADAPTATION TO OCCLUSION LOAD IN PATIENTS WITH CHRONIC GENERALIZED PERIODONTITIS	
Sergeieva A.V., Timokhina T.O., Khrol N.S.	360
ПСИХОПАТИЧНІ СТАНИ ПАЦІЄНТІВ ТА ЇХ СПЕЦИФІКА У СТОМАТОЛОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ ЛІКАРЯ-ПАРОДОНТОЛОГА	
Сергеева І.Є.	362
СТАТИСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ВИБОРУ СТОМАТОЛОГАМИ РІЗНИХ МЕТОДИК ДЕСЕНСИБІЛІЗАЦІЇ ПІД ЧАС ЛІКУВАННЯ ГІПЕРЕСТЕЗІЇ ЗУБІВ (АНАЛІЗ АНОНІМНОГО АНКЕТУВАННЯ)	
Симоненко Р.В., Тирса О.В., Філоненко Т.В.	365
PECULIARITIES OF EXAMINATION AND SURGICAL TREATMENT OF PATIENTS WITH SKIN AND ORAL MUCOSA IN ORAL AND MAXILLOFACIAL SURGERY	
Skikeych M.G., Mukovoz O.E., Voloshyna L.I.	367
ОЦІНЮВАННЯ НАПРЯМКІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ МАЛИХ ДЕФЕКТІВ ЗУБНИХ РЯДІВ ДОРΟΣЛОГО НАСЕЛЕННЯ М.ХАРКОВА	
Слинько Ю.О.	370
ЗМІНИ РЕОЛОГІЧНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ КРОВІ ПІСЛЯ РОЗКРИТТЯ ОДОНТОГЕННИХ ФЛЕГМОН ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ДІЛЯНКИ	
Стебловський Д.В., Бондаренко В.В., Локес К.П., Кудря А.І.	372
CARIES VACCINE: PERSPECTIVES OF CREATION	
Strochenko Ye.O.	374
ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ КЛІНІЧНИХ ОЗНАК У ПРОЦЕСІ ДИФЕРЕНЦІАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ У ХВОРИХ З ПІДОЗРОЮ НА СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНІ РОЗЛАДИ	
Телішевська У.Д., Телішевська О.Д., Михайлович М.Ю.	376
ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ УЛЬТРАСОНОГРАФІЇ В ДІАГНОСТИЦІ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНИХ РОЗЛАДІВ ТА МОНІТОРИНГУ ЛІКУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ НА ПРИКЛАДІ КЛІНІЧНОГО ВИПАДКУ	
Телішевська У.Д., Телішевська О.Д., Слободян Р.В.	378

ВІДДАЛЕНІ РЕЗУЛЬТАТИ ЗАСТОСУВАННЯ ДВОКОМПОНЕНТНИХ ПАЦІЄНТСПЕЦИФІЧНИХ ЕНДОПРОТЕЗІВ СКРОНЕВО-НИЖНЬОЩЕЛЕПНОГО СУГЛОБА	
Терлецький Р.О., Чепурний Ю.В., Копчак А.В.....	380
МІСЦЕВИЙ ІМУНІТЕТ ПОРОЖНИНИ РОТА У ХВОРИХ НА ГЕНЕРАЛІЗОВАНИЙ ПАРОДОНТИТ ТА АРТЕРІАЛЬНУ ГІПЕРТЕНЗІЮ	
Тімохіна Т.О., Несин О.Ф., Печковський К.Є	382
ЗМІНИ КЛІНІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ У РУБЦЕВОЗМІНЕНИХ ТКАНИНАХ НА РІЗНИХ СТАДІЯХ ФОРМУВАННЯ ЇХ У РАЗІ ЗАСТОСУВАННЯ КРІОЕКСТРАКТУ ПЛАЦЕНТИ НА ІНТРАОПЕРАЦІЙНОМУ ЕТАПІ	
Торопов О.А.....	385
ДОСЛІДЖЕННЯ ЧИННИКІВ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ПОСТТРАВМАТИЧНИХ ПАЦІЄНТІВ З ДЕФЕКТАМИ ОРБИТИ	
Чепурний Ю.В., Копчак А.В.....	387
АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДІВ КОРЕКЦІЇ ОКЛЮЗІЇ ТА ВІДНОВЛЕННЯ ОКЛЮЗІЙНОЇ РІВНОВАГИ ПРИ ГЕНЕРАЛІЗОВАНОМУ ПАРОДОНТИТІ І СТУПЕНЯ ЗА УМОВ БЕЗПЕРЕРВНОГО ЗУБНОГО РЯДУ	
Червонна Н.В., Неспрядько В.П., Прощенко А.М.	389
КЛІНІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ ПАЦІЄНТСПЕЦИФІЧНИХ ІМПЛАНТАТІВ, ВИГОТОВЛЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ СЕЛЕКТИВНОГО ЛАЗЕРНОГО СПІКАННЯ ТИТАНУ (DMLS) У ПАЦІЄНТІВ ІЗ ДЕФЕКТАМИ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	
Черногорський Д.М., Воллер М.В., Копчак А.В.....	391
ДОСВІД ФІЗІОТЕРАПЕВТИЧНИХ МЕТОДІВ ЛІКУВАННЯ ГОСТРОГО АЛЬВЕОЛІТУ	
Чумаченко О.В., Топчій Д.В.....	393
ОСОБЛИВОСТІ ЗНЕБОЛЕННЯ ЗУБІВ НИЖНЬОЇ ЩЕЛЕПИ	
Чумаченко О.В., Топчій Д.В.....	395
ТЯЖКІСТЬ ПОЄДНАНОЇ ЧЕРЕПНО-ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ТРАВМИ У ПАЦІЄНТІВ З ПЕРЕЛОМАМИ КІСТОК ЛИЦЕВОГО СКЕЛЕТА	
Шуминський Є.В., Копчак А.В.	397

ІСТОРІЯ КАФЕДРИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ

Борисенко А.В., Печковський К.Є.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця,
кафедра терапевтичної стоматології
м. Київ, Україна

Багата подіями та творчими досягненнями історія кафедри терапевтичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця за термінами організації, становлення та розвитку збігається з історією вищої стоматологічної освіти в Україні. У досягненні високих науково-практичних результатів та сучасних стандартів підготовки фахівців стоматологічного профілю протягом 90-річного періоду її існування значну роль відіграли окремі кафедри стоматологічного факультету.

У складі Одонтологічного інституту, заснованого у серпні 1919 року окремим декретом Київського губвиконкому, була і кафедра терапевтичної стоматології, створена за назвою «кафедра дентіатрії». Вона складалася з двох самостійних курсів. Курс пропедевтичної одонтології очолював професор Г.Ф. Бурвасер, а курс консервативного зуболікування – Л.А. Білейкін. У 1927 р. обидва курси було перетворено на кафедру лікувально-профілактичної стоматології, завідувачем якої був професор Г.Ф. Бурвасер.

У ті роки більшість викладачів вели практичну діяльність, не мали вищої медичної освіти та педагогічного досвіду. Наукові дослідження майже не проводилися, підготовка наукових кадрів не планувалася. За період з 1919 по 1924 р. було опубліковано лише 5 публікацій.

У 1931 р. кафедру терапевтичної стоматології очолив Л.А Білейкін, з



Фото 1. Професор Л.А. Білейкін

ім'ям якого пов'язаний початок планових наукових досліджень (фото 1). У 1932 р. запроваджено аспірантуру, що дало можливість в 1937–1941 рр. підготувати чотирьох кандидатів наук (І.С. Гінзбург, З.С. Сонкіна, М.І. Соколов, Є.А. Золковер). Співробітники кафедри виступали з доповідями на загальносоюзних з'їздах, публікували роботи в журналах та спеціальних виданнях. У 1940 р. побачила світ перша збірка наукових праць «Проблеми стоматології».

У 1935 р. кафедра отримала добре оснащену (45 крісел) клінічну базу, але її розвиток був перерваний Другою світовою війною. У повоєнні роки після повернення медичного закладу з евакуації кафедру було поновлено, сформовано більш активний колектив співробітників. У 1945 р. завідувач кафедри Л.А. Білейкін захистив докторську дисертацію на тему «Пародонтоз». З 1946 р. обов'язки завідувача кафедри виконував доцент І.С. Гінзбург.

У 1947 р. кафедру очолив професор І.Й.Новик, який з 1934 по 1941 р. очолював Український науково-дослідний інститут стоматології в м. Одесі (фото 2). Він мав великий досвід організаційної, наукової, педагогічної роботи і велику увагу приділяв удосконаленню педагогічного процесу, поліпшенню якості підготовки молодих спеціалістів, розширенню наукових досліджень.

Тривалий час кафедра терапевтичної стоматології відчувала потребу у власній клінічній базі. Цю проблему було вирішено у 1954 році, коли кафедра отримала добре оснащену власну клініку (бульвар Тараса Шевченка, 1), до складу якої входило відділення терапевтичної стоматології, а також дитячої терапевтичної стоматології та ортодонтії. Це дозволило широко розгорнути підготовку наукових кадрів та започаткувати наукові дослідження з дитячої терапевтичної стоматології.

Колектив розробляв наукову проблему «Карієс зубів», на тему якої у 1950 р. Я.М. Пілявський захистив першу в повоєнні роки кандидатську дисертацію. Наукову діяльність професора І.Й. Новика ха-



Фото 2. Професор І.Й. Новик

рактизував суворо науковий клініко-експериментальний підхід до основних проблем терапевтичної стоматології на міцній теоретичній основі. Свій великий досвід з профілактики та лікування карієсу в дітей І.Й. Новик узагальнив у докторській дисертації «Предупреждение и лечение кариеса зубов у детей» (1952 р.).

Підсумком наукової розробки проблеми карієсу протягом 1947–1954 рр. було видання 3 монографій: «Питання профілактики карієсу зубів і санації порожнини рота у дітей» (І.Й. Новик), «Міжзубний сосочок, його запалення, лікування і профілактика» (М.Ф. Данилевський), «Клініка і лікування періодонтитів» (О.І. Марченко). Як наслідок було обґрунтовано систему санації порожнини рота, запропоновано методи профілактики і лікування карієсу, розроблено методику і створено оригінальну конструкцію матриці для пломбування порожнин на контактних поверхнях зубів, запропоновано щадні методи лікування запалення пульпи, апробовано і впроваджено нові методи та медикаментозні засоби для лікування періодонтиту.

З 1954 р. колектив кафедри включився в розробку проблеми профілактики і лікування захворювань пародонта. Їх вивчення вперше відбувалося спільно зі спеціалістами теоретичних кафедр і лабораторій інших наукових закладів. Унаслідок цієї роботи було створено експериментальні моделі генералізованого пародонтиту, встановлено зв'язок між станом пародонта і нервовою системою (І.Й. Новик, М.Ф. Данилевський).

Значний внесок у практичну охорону здоров'я зробили наукові праці з виявлення частоти поширеності різних захворювань пародонта і, зокрема, генералізованого пародонтиту, розкриття тонких механізмів його патогенезу, вивчення особливостей клінічної картини, патологічної анатомії, профілактики та лікування. Результати цих досліджень були узагальнені в монографіях І.Й. Новика «Клініка і лікування пародонтозу» (1957), «Пародонтоз» (1964).

Великою заслугою І.Й.Новика та його учнів було поглиблене клініко-лабораторне дослідження захворювань слизової оболонки порожнини рота, завдяки чому ця ділянка стала самостійним розділом терапевтичної стоматології. І.Й. Новик був талановитим клініцистом, створив оригінальні підручники, присвячені хворобам слизової оболонки порожнини рота, які й досі не втратили своєї актуальності і є настільними книгами багатьох практичних лікарів: «Хвороби слизової оболонки порожнини рота» (1960), «Захворювання зубів і сли-

зової оболонки порожнини рота у дітей» (1961). Потрібно особливо відзначити те, що професор І.Й. Новик був засновником дитячої стоматології в Україні.

Професор І.Й. Новик є автором понад 140 наукових праць, серед яких 9 монографій. Під його керівництвом було підготовлено близько 30 дисертацій. Його учні, науковими працями (кандидатськими дисертаціями) яких він безпосередньо керував, працювали і працюють у вищих медичних закладах, академіях, науково-дослідних інститутах, завідували і завідують кафедрами стоматології в Україні та за її межами. Серед них професор М.Ф. Данилевський (Київ), професор М.А. Кодола (Київ), професор О.І. Марченко (Одеса, Київ), професор О.І. Удовицька (Київ). Славну когорту кандидатів наук, підготованих професором І.Й. Новиком, як естафету підхопив його талановитий учень професор М.Ф. Данилевський, перетворивши їх на докторів наук та завідувачів кафедр. Це професор Г.С. Чучмай (Львів), професор Г.М. Вишняк (Київ), професор А.П. Грохольський (Київ), професор Л.О. Хоменко (Київ), професор І.С. Мащенко (Дніпро), професор Л.І. Урбанович (Сімферополь), доцент І.І. Кириленко (Івано-Франківськ), доцент І.В. Чижевський (Донецьк). Працюючи на цих посадах, учні І.Й. Новика та М.Ф. Данилевського самі створили свої оригінальні наукові школи.

У 1968 р. завідувачем кафедри було обрано Заслуженого діяча науки УРСР, Лауреата Державної премії УРСР професора М.Ф. Данилевського (фото 3). Під його керівництвом було значно зміцнено матеріальну базу кафедри, сформовано колектив висококваліфікованих викладачів, розширено коло наукових проблем. Протягом усього періоду діяльності в Київському медичному інституті М.Ф. Данилевський перебував також на адміністративній роботі. З 1958 по 1959 рік та в 1967–1968 р. він обіймав посаду декана стоматологічного факультету. З 1980 по 1984 рік працював проректором інституту з лікувально-консультативної роботи, виробничої практики та інтернатури.

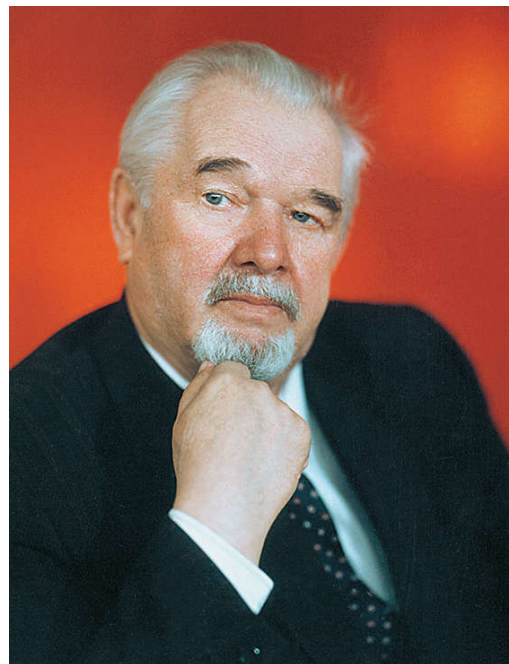


Фото 3.

Професор М.Ф. Данилевський

Після закінчення будівництва стоматологічного корпусу в 1964 р. кафедра мала у своєму розпорядженні 7 лікувальних кабінетів на 50 добре оснащених робочих місць, рентгенологічний кабінет, біохімічну, гігієнічну та фотолабораторію, відділення спеціалізованої фізіотерапії, дитяче відділення, 3 кабінети для викладання фантомного курсу. Кафедра стала базовою, регулярно надавала методичну допомогу колективам інших навчальних закладів України.

У 1968 році М.Ф.Данилевський успішно захищає докторську дисертацію на тему «Патогенез, клиника и лечение пародонтоза (клинико-экспериментальное исследование)». У цьому ж році йому присвоєно вчене звання професора. У своїй дисертаційній роботі М.Ф.Данилевський на основі експериментальних та клінічних досліджень довів зв'язок між нестачею в організмі вітаміну Е та захворюваннями пародонта, обґрунтував та розробив методи лікування з використанням вітаміну Е, протеолітичних ферментів та природних біостимуляторів. Це дало змогу з'ясувати патогенез генералізованого пародонтиту та значно підвищити ефективність його комплексного лікування.

З 1969 р. значно розширилися дослідження з проблеми захворювання пародонта. Результати проведених досліджень було узагальнено в докторських дисертаціях М.Ф. Данилевського, Г.М. Вишняк, І.С. Мащенко, Л.О. Хоменко, А.П. Грохольського, Н.А. Колесової, І.П. Горзова, Т.Д. Заболотного, А.В. Борисенка, А.М. Політун, Г.Ф. Білоклицької, 37 кандидатських дисертаціях, а також у монографіях «Пародонтоз у дітей та підлітків» (1981), «Пародонтологія дитячого віку» (1981), «Зубні відкладення при хворобах пародонта» (1983), «Фітотерапія в стоматології» (1986), «Захворювання пародонта» (1993, 1998), «Захворювання пародонта» (2000), численних наукових статтях, поданих на міжнародні, всесоюзні, республіканські з'їзди, симпозиуми, конференції.

М.Ф. Данилевським та його учнями було виконано комплекс фундаментальних і прикладних досліджень в галузі клінічної ензимології та вивчення механізмів участі протеолітичних ферментів у розвитку захворювань пародонта і слизової оболонки порожнини рота. Підсумки цих наукових і практичних розробок було узагальнено у 2 монографіях, наукових статтях, доповідях на з'їздах і конференціях. За розробку теоретичних основ медичної ензимології та впровадження її методів у клініку професора М.Ф.Данилевського в 1987 р. було удостоєно Державної премії УРСР.

У 1981 р., завдяки ініціативі професора М.Ф.Данилевського та

безпосередній участі його в проектуванні, кафедра отримала нову клінічну базу, завдяки чому було реалізовано ідею профілізації навчання студентів, проведено технічну модернізацію відповідно до вимог навчального процесу. У стоматологічній поліклініці на той час Київського медичного інституту, на базі якого розміщено кафедру, створено спеціалізовані відділення терапевтичної стоматології, ендодонтії, захворювань пародонта, захворювань слизової оболонки порожнини рота, а також республіканські центри з пародонтології, спеціалізованої фізіотерапії, нейростоматології.

Професор М.Ф.Данилевський передав свій багатий досвід і знання численним учням, які посідали й досі посідають визначне місце в галузі стоматології. Вони очолювали і очолюють стоматологічні кафедри різних медичних закладів України та інших країн СНД. Серед них професор Г.С. Чучмай – очолював кафедру терапевтичної стоматології Львівського медичного університету; професор Л.І. Урбанович – очолювала кафедру терапевтичної стоматології Кримського медичного інституту; професор Г.М. Вишняк – очолювала кафедру терапевтичної стоматології Київського інституту вдосконалення лікарів; професор Л.О. Хоменко – очолювала кафедру дитячої терапевтичної стоматології Національного медичного університету; професор А.П. Грохольський – завідував кафедрою терапевтичної стоматології Київського інституту вдосконалення лікарів; професор, Заслужений діяч науки і техніки України І.С. Мащенко – очолював кафедру терапевтичної стоматології Дніпропетровської медичної академії; професор Е.Е. Керімов – завідує кафедрою ортопедичної стоматології Бакинського медичного інституту; професор І.П. Горзов – очолював кафедру стоматології Ужгородського медичного інституту; професор Т.Д. Заболотний – завідує кафедрою терапевтичної стоматології факультету підвищення кваліфікації лікарів Львівського державного медичного університету імені Данила Галицького; професор А.В. Борисенко – завідує кафедрою терапевтичної стоматології Національного медичного університету; А.М. Політун – завідувач кафедрою терапевтичної стоматології Київського медичного університету асоціації народної медицини; професор Г.Ф. Білоклицька – очолює кафедру терапевтичної стоматології Національного університету охорони здоров'я України ім. П.Л. Шупика; доцент І.І. Кириленко – завідував кафедрою інтернатури Івано-Франківської медичної академії; доцент Н.В. Петраш – очолювала кафедру терапевтичної стоматології Івано-Фран-

ківської медичної академії; доцент А.В. Туткувене – завідує кафедрою терапевтичної стоматології Вільнюського медичного інституту.

Під керівництвом професора М.Ф. Данилевського підготовлено 14 докторів наук і понад 50 кандидатів наук.

За успіхи в підготовці науково-педагогічних кадрів, досягнення в наукових дослідженнях, внесок у розвиток вітчизняної стоматології професору М.Ф. Данилевському було присвоєно почесне звання Заслуженого діяча науки України. Упродовж двох десятиліть він був головним редактором міжвідомчого республіканського збірника «Стоматологія», тривалий час керував Асоціацією стоматологів України, був членом редколегії союзного журналу «Стоматологія», співредактором Великої медичної енциклопедії, головою всесоюзної комісії АМН колишнього СРСР «Хвороби пародонта», головним редактором українсько-польського журналу «Новини стоматології», головою редакційної ради журналів «Вісник стоматології» та «Дентальні технології».

З 1990 р. кафедрою завідує професор А.В. Борисенко, котрий продовжує плідну працю свого вчителя професора М.Ф. Данилевського (фото 4). Під його керівництвом захищено 10 докторських та 37 кандидатських дисертацій.

Після незначного зниження наукової активності на початку 90-х років, зумовленого складним фінансовим становищем країни, колективом кафедри за період 1990–2021 рр. було захищено 57 дисертацій (із них 17 докторських, 40 кандидатських), видано 31 монографію і низку навчальних посібників. Серед них «Захворювання пародонта» (М.Ф. Данилевський, 1999), «Композиційні пломбувальні матеріали» (А.В. Борисенко, 1999), «Захворювання слизової оболонки порожнини рота» (М.Ф. Данилевський, О.Ф.Несін, Ж.І.Рахній, 1998), «Захворювання пародонта» (М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, 2000), «Карієс зубів» (А.В. Борисенко, 2000, 2005), «Композиційні пломбувальні та облицювальні матеріали в стоматології» (А.В. Борисенко, В.П. Неспрядько, 2002), «Секрети лікування карієсу та



Фото 4. Професор А.В. Борисенко

реставрації зубів» (А.В. Борисенко, 2002, 2003, 2005), «Пульпіт» (М.Ф. Данилевський, Л.Ф. Сідельникова, Ж.І. Рахній, 2003); «Морфофункціональна и клиническая оценка зубов с дефектами твердых тканей» (А.В. Борисенко та співавт., 2004); «Комбинированные зубные пломбы» (А.В. Борисенко та співавт., 2008); «Основи стоматології» (А.В. Борисенко та співавт., 2009); «Секреты терапевтической стоматологии» (А.В. Борисенко, 2009). Широкого визнання в інших країнах здобуло підготоване на світовому рівні нове видання «Заболевания слизистой оболочки полости рта» (М.Ф. Данилевський, В.К. Леонтьєв, О.Ф. Несін, Ж.І. Рахній, 2001). Окремі розділи цього видання свого часу видано польською мовою в Польщі. У 2001 році в Україні вийшов у світ перший том, а у 2009 році завершено випуск першого підручника «Терапевтична стоматологія» в чотирьох томах. На сьогодні це підручник видано українською, російською та англійською мовами.

За час існування кафедри захищено 30 докторських, 126 кандидатських дисертацій, надруковано 85 монографій та багато навчальних посібників з усіх розділів терапевтичної стоматології.

Колектив кафедри велику увагу приділяє освоєнню нових технологій лікування зубів, захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота. Проведено переобладнання окремих навчальних



Колектив кафедри терапевтичної стоматології

кабінетів, клінічні бази відкрито в кращих приватних лікувальних закладах міста. У науковій роботі широко впроваджується комплексна діяльність з різними науково-дослідними закладами України.

Без перебільшення можна сказати, що в роботі кафедри терапевтичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця відзначається органічне поєднання науково-теоретичних розробок, підготовки лікарів-спеціалістів та значної практичної допомоги стоматологічним закладам системи охорони здоров'я України.

**НАУКОВА ШКОЛА КАФЕДРИ ТЕРАПЕВТИЧНОЇ СТОМАТОЛОГІЇ НМУ
імені О.О. Богомольця. ОБГРУНТУВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО ЛІКУВАННЯ
ГЕНЕРАЛІЗОВАНОГО ПАРОДОНТИТУ**

Борисенко А.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, м. Київ, Україна

Починаючи з наукових праць професора І.Й. Новика [17], на кафедрі терапевтичної стоматології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця провідним напрямком є вивчення етіології, патогенезу та комплексного лікування захворювань пародонта. Важливою проблемою є зміни кісткової тканини альвеолярного відростка при генералізованому пародонтиті та розробка методів їх корекції. Протягом періоду існування кафедри виконано значний обсяг досліджень, результатом якого є 21 докторська та 72 кандидатських дисертацій.

Фізіологічні, біохімічні, адаптивні реакції організму значною мірою пов'язані з характером харчування. Результати експериментальних та клінічних досліджень Р.С. Назарян (2006) показали вплив дисбалансу харчування на розвиток і перебіг захворювань пародонта. Обґрунтовано принципи корекції цього дисбалансу, після усунення якого помічено значну ефективність розроблених схем комплексного лікування захворювань пародонта [16].

І.М. Федянович вивчено біохімічні показники кальцій-фосфорного обміну в кістковій тканині альвеолярного відростка щелеп та різних середовищах організму. Показано посилення катаболізму колагену кісткової тканини альвеолярного відростка, яке зростає па-